

İSTİHDAMI

PAYLAŞMAK

İŞSİZLİĞİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜMÜ

MEVLÜT TATLIYER

SETA

İSTİHDAMI PAYLAŞMAK

İŞSİZLİĞİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜMÜ

SETA

İSTİHDAMI PAYLAŞMAK

İŞSİZLİĞİN NEDENLERİ VE ÇÖZÜMÜ

MEVLÜT TATLIYER

SETA

Mevlüt Tatlıyer

2007’de İTÜ İşletme Mühendisliği Bölümü’nden mezun oldu. Yüksek lisansını İstanbul Bilgi Üniversitesi Finansal Ekonomi Bölümü’nde (2010), doktorasını da İstanbul Üniversitesi İktisat Bölümü’nde tamamladı (2014). Tatlıyer halen İstanbul Medipol Üniversitesi Ekonomi ve Finans Bölümü’nde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Ayrıca SETA Ekonomi Araştırmaları Direktörlüğü’nde araştırmacıdır. İlgili alanları arasında makro iktisat ve uluslararası politik iktisat bulunan Tatlıyer’in çeşitli ulusal ve uluslararası dergilerde yayınları bulunmaktadır. Tatlıyer’in ayrıca *İktisadi Düşüncenin Evrimi ve İktisat Politikası* (2015) isimli bir kitabı daha vardır.

SETA Kitapları 59

ISBN: 978-625-7040-03-7

© 2020 SET Vakfı İktisadi İşletmesi

1. Baskı: Ocak 2020, İstanbul

Bu yayının tüm hakları SETA Siyaset, Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı’na aittir. SETA’nın izni olmaksızın yayının tümünün veya bir kısmının elektronik veya mekanik (fotokopi, kayıt ve bilgi depolama, vd.) yollarla basımı, yayımı, çoğaltılması veya dağıtımı yapılamaz. Kaynak göstermek suretiyle alıntı yapılabilir.

Editör: Mehmet Akif Memmi

Düzeltili: Mustafa Said İşeri

Kapak ve Tasarım: Hasan Suat Olgun

Baskı ve Cilt: Turkuvaz Haberleşme ve Yayıncılık A.Ş., İstanbul

SETA Kitapları

Nenehatun Cd. No: 66 GOP Çankaya 06700 Ankara

Tel: +90 312 551 21 00 | Faks: +90 312 551 21 90

www.setav.org | info@setav.org

Kıymetli eşim Ayşe'ye ve göz aydınlığımız Feyza'ya

İÇİNDEKİLER

TAKDİM	9
GİRİŞ	11
İSTİHDAMIN NİTELİĞİ VE DÖNÜŞÜMÜ	17
Geleneksel Dünyada İşsizlik Diye Bir Şey Neden Yoktu?	18
Sanayi Devrimi'nin Getirdikleri	21
Sanayileşme Yarışı ve Geç Kalma Dezavantajı	25
Verimlilik Artışı ve İstihdamın Sektörel Dönüşümü	31
Modern Dünyada İşsizlik Diye Bir Şey Neden Var?	36
Krizler ve İşsizlik	41
Sanayileşme, Şehirleşme ve İşsizlik	43
İSTİHDAMIN KORUYUCUSU: AZALAN ÇALIŞMA SÜRELERİ	51
Resmi/Fiili Çalışma Süreleri ve Aşırı Çalışma	52
Yükselen Verimlilik, Artan Kadın İşgücü ve Azalan Çalışma Süreleri	57
İstihdam Piyasasının Yeni Yıldızı: Kısmi Süreli Çalışma	60
Hizmetler Sektörü ve Kısmi Süreli Çalışma	64
Kısmi Süreli Çalışma: Bir Kadın Fenomeni	68
Kısmi Süreli Çalışma: Bir Genç Fenomeni	73

TÜRKİYE’DE İSTİHDAM PİYASASININ DÜNÜ VE BUGÜNÜ 77

Sanayileşme, Şehirleşme ve Sektörel Dönüşüm	77
İşgücü, İstihdam ve İşsizliğin Genel Görünümü	88

İSTİHDAM PİYASASI: SORUNLAR, TARTIŞMALAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ 105

Toplumsal Normlar, Güç İlişkileri ve Çalışma Koşulları/Süreleri	107
Bir İstihdam Politikası Olarak İstihdamı Paylaşma	131
Bir İstihdam Politikası Olarak Kısmi Süreli Çalışma	141
Finansallaşma ve Sıkı Para Politikası	152
Verimsiz/Sorunlu Eğitim Sistemi	172
İstihdamı Koruma ve Pasif İşgücü Politikaları	189
Aktif İşgücü Politikaları	199
İkili İstihdam Piyasası ve Göçmenler	211
Gelecek Ne Getirecek: Ekolojik Eşik, Küresel Isınma ve Otomasyon/Robotlaşma	221

SONUÇ 229

KAYNAKÇA 249

EKLER 259

Tablo ve Grafikler 263

TAKDİM

İşsizlik, günümüz dünyasında ülke ekonomilerinin karşı karşıya olduğu en büyük tehditlerin başında geliyor. Sanayi Devrimi öncesi dünyada işsizlik diye bir şey neredeyse söz konusu değildi. Yaşamak ile çalışmak arasında önemli bir ayrım yoktu. İnsanların çok büyük kısmı tarım sektöründeydi. Ekonomik kompleksite düşüktü. Şehirler sayıca ve nüfusça azdı. Modern dünyaya geçişle birlikte bütün bunlar değişti. İş yaşamı ile iş dışı yaşam birbirlerinin keskin bir şekilde ayrıldı. Mesleklerin ve uzmanlıkların sayısında ciddi bir artış yaşandı. Tarım sektörünün ekonomideki ağırlığı gitgide azaldı. Ekonomik kompleksite yüksek düzeylere ulaştı. Şehirlerin sayısında ve nüfusunda dramatik bir artış yaşandı ve insanoğlu şehirleşti.

Bütün bu yaşananların neticesinde modern dünya işsizlik olgusu ile tanıştı. Oldukça kompleks bir yapıya kavuşan ülke ekonomileri düzenli bir şekilde işsizlik üretir hale geldi. Ekonomik kriz dönemlerinde bu problem daha da büyüdü. Modern çağla birlikte ortaya çıkan ulus devletler de bu yeni problemle baş etmek durumunda kaldılar. Ekonomiyi sağlıklı bir çizgide tutmak ve yaygın işsizlik problemi ile karşı karşıya gelmemek için ülke ekonomisi ve istihdam piyasası ile yakından ilgilenmeye başladılar.

On dokuzuncu yüzyılda çalışma şartları iyi değildi ve çalışma saatleri oldukça uzundu. Verimlilikte yaşanan ciddi artışlarla ve çalışanlar tarafından verilen kapsamlı mücadelelerle birlikte yirminci yüzyılda hem çalışma şartları giderek iyileşti hem de çalışma saatlerinde muazzam bir düşüş meydana geldi. Bunun yanı sıra kısmi süreli işler de önemli bir yaygınlığa kavuştu. Yaşanan bu değişimlerin yanı sıra bir bütün olarak toplumun ortalama vasıf düzeyini artırabilmek ve böylece hem kalkınabilmek ve zenginleşebilmek hem de bireylerin iş bulabilme potansiyellerini artırabilmek adına eğitimde kitleselleşme yaşandı.

Türkiye ekonomisi ve istihdam piyasası da son yüzyıllık süreçte ciddi bir dönüşümden geçti. Önemli mesafeler kaydedildi. Türkiye bir zamanlar insanların kahir ekseriyetinin kırsalda yaşadığı görece fakir bir ülke iken –arzu edilen düzeyde ekonomik kalkınma sağlanamasa da– bugün vatandaşların büyük kısmının şehirlerde yaşadığı orta-üst gelir düzeyine sahip bir ülke haline geldi. Yaşanan bütün gelişmelere rağmen Türkiye işsizlik sorununu bir türlü ortadan kaldıramadı. İşte elinizdeki bu kitap Türkiye’de yaşanan işsizlik probleminin temelinde hangi faktörlerin bulunduğunu ortaya çıkarmak amacıyla kaleme alınmıştır.

Bu hedefe ulaşabilmek amacıyla kitapta ilk olarak Sanayi Devrimi ile birlikte ülke ekonomilerinin ve istihdam piyasalarının genel olarak nasıl bir dönüşümden geçtiği, işsizlik olgusunun kendisini nasıl ürettiği ve devletlerin işsizliği nasıl kontrol altına almaya çalıştıkları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Buradan elde edilen anlayışla bu sefer Türkiye’de son yetmiş yıllık süreçte nasıl bir dönüşüm yaşandığı ve işsizlik probleminin neden çözülemediği anlaşılmaya çalışılmıştır. Sonuçta ise birtakım somut politika önerilerinde bulunulmuştur. Temennimiz bu kitabın Türk istihdam piyasasının daha sağlıklı bir yapıya kavuşması ve işsizliğin bir problem olmaktan çıkması noktasında anlamlı bir katkı sağlamasıdır.

Prof. Dr. Burhanettin Duran

SETA Genel Koordinatörü

GİRİŞ

Türkiye’de işsizlik oranı neden yüksek? İstihdam piyasası hangi açılardan sorunlu bir yapıya sahip? Peki, işsizliği azaltmak için neler yapılması lazım? Arzu ettiğimiz ölçüde sağlıklı bir istihdam piyasasına kavuşabilmek için genel hatlarıyla ne türde politikalar izlenmesi gerekiyor? Kısaca ifade etmek gerekirse bu kitap işte bu sorulara cevap verebilmek için yazılmıştır.

Bunlar bir açıdan “kolay” sorulardır. Birçok insanın bu sorulara anlamlı cevaplar vereceğini rahatlıkla söyleyebiliriz. Örneğin eğitim sisteminin kaliteli olması, şirketlerin araştırma-geliştirme (AR-GE) faaliyetlerine önem vermesi, hükümetin reel ekonomiyi yeterince desteklemesi ve “seçici” bir teşvik politikasına sahip olması, üniversite-sanayi işbirliğinin güçlü olması ve meslek liselerinin kaliteli ara elemanlar yetiştirebilmesi durumunda işsizliğin bir problem olmaktan çıkacağı söylenebilir. Bu liste daha da uzatılabilir de. Fakat bunları söylemek yapmaktan kolaydır. Aynen maçı kazanmanın yolunun gol atmaktan geçtiğini söylemek gibi. Zor olan golün “nasıl” atılacağını söylemektir. Bu açıdan bu sorular aynı zamanda zor sorulardır. Bu kitap işte bu “zor” sorulara cevap vermeye çalışmaktadır.

İstihdam gerçekten de zor bir konudur. Günümüz dünyasında istihdam piyasaları son derece karmaşık ve komplike bir yapı arz eder. Bugün Türkiye’de çalışan sayısı yaklaşık olarak 30 milyon, işsiz sayısı da 3-4 milyon civarında. Yapılan farklı işlerin sayısı da binler ve hatta on binler düzeyinde olmalı. Biz ise bu devasa yapıyı bir bütün olarak anlamaya, yapıdaki problemleri teşhis etmeye ve bu problemlere çözüm önerileri sunmaya çalışıyoruz. Bütün bunları “yeterince doğru” ve anlamlı bir şekilde gerçekleştirebilmek için ise istihdamın ve istihdam piyasasının “temelde” ne anlama geldiğini anlamak gerekiyor. Bu bir açıdan ortalama insanı ya da insanların ortak/genel özelliklerini anlayarak bütün insanlıkla ilgili temel düzeyde bir anlayışa kavuşmaya benziyor.

Peki, istihdam piyasasını nasıl “anlayacağız”? Balığın içinde yüzdüğü denizi anlayabilmesi için denizin dışını –yani karayı– bilmesi gerekir. Bu kulağa oldukça ironik geliyor fakat hakikatin ta kendisi. Denizi deniz yapan şey biraz da karadır. Eğer kara olmasaydı denizin de vasfı daha farklı olurdu. Daha da önemlisi denizin bizzat kendisinin anlaşılmasında “deniz olmayan şeyler” kritik bir öneme sahiptir. Eğer kara yoksa “ıslanmak” da yoktur. Şu halde karanın yokluğunda bizim denize atfedeceğimiz temel özelliklerden birisi olan ıslatmak anlamsız hale geliyor. Varlık aleminde her şey zıddı ile kaimdir. Zıddı anlamadan aslı anlamak imkansızdır. Hatta zıddı olmayanın bir anlamda aslı da yoktur.

Şu halde bugünün istihdam piyasasını anlayabilmek için istihdamın “geçmişte” nasıl bir yapı olduğunun ve “buraya” nasıl geldiğinin anlaşılması gerekmektedir. Modern dünyadaki istihdam piyasasını anlamada ve anlamlandırmada –bu açıdan– geleneksel dönemdeki (yani Sanayi Devrimi öncesindeki) dünyayı temel düzeyde de olsa anlamak kritik bir öneme sahiptir. Sanayi Devrimi’yle birlikte geleneksel dünya çözülüp modern dünya yavaş yavaş ortaya çıkarken istihdam piyasasının ne şekilde bir dönüşümden geçtiği ve günümüzdeki formuna nasıl kavuştuğu da “bugünü” anlama noktasında gerçekten çok önemlidir.

Öte yandan bütün bunları gerçekleştirebilmek için “sistemik” bir bakış açısına sahip olmak zorunludur ki bu kitapta da bu yaklaşım benimsenmiştir. Sistemik bakış temelde açıklamaya çalıştığımız yapıya (istihdam piyasasına) bir “sistem” olarak bakmayı ve bu yapıyı bir bütün olarak genel hatlarıyla “anlamaya” çalışmayı ifade etmektedir. Burada cevaplanmaya çalışılan temel soru ilgili yapının (istihdam piyasasının) geçmişte ve günümüzde nasıl bir “kimliğe” sahip olduğudur.

Peki, sistemik bakış neden gereklidir? Modern istihdam piyasasının çok sayıda “bileşeni” bulunur ve bu bileşenler birbirleriyle ciddi bir etkileşim içindedir. Bu yapının son derece karmaşık olmasının temel sebebi de budur. Bütün parçaların birbirlerini etkilediği ve birbirlerinden etkilendiği bir yapıda sebep-sonuç ilişkilerini ve geri besleme etkilerini anlayabilmek ve bağlamına oturtabilmek çok zordur. Sistemik bakış açısı ise bu zor işin altından kalkılabilmesi noktasında başvurulabilecek en iyi yaklaşımlardan bir tanesidir.¹ İstihdam piyasasına bir “sistem” veya “organizma”² olarak yaklaşmak onun –tek ve bütüncül bir yapı olarak– anlaşılabilirdiği kadar anlaşılabilmesi noktasında önemli bir fırsat sunarken bu yapının temel ve karakteristik özelliklerinin ortaya çıkartılması noktasında da kritik bir vazife görmektedir. Ayrıca bu yapıdaki ana faktörlerin (başrol oyuncularının) ve temel geri besleme etkilerinin anlaşılabilmesi ve yan faktörlerin (yardımcı oyunların ve fiğüranların) dikkatleri dağıtmasının ve anlayışı bulandırmasının önüne geçilebilmesi noktasında da sistemik bakış oldukça önemlidir.

Her ekonominin ve istihdam piyasasının kendine has bir dokusu vardır ve bu doku zaman içinde az veya çok dönüşür. Bu dönüşümün arka planında ise –ağırlıkları zamandan zamana ve mekandan mekana değişen– yerel ve küresel dinamikler bulunur. On dokuzuncu yüzyılda gerçekleşen Sanayi Devrimi de –küresel/kuşatıcı bir dinamik olarak– ülke ekonomilerinde ve istihdam piyasalarında kökten bir dönüşüm

¹ Donella H. Meadows, *Thinking in Systems: A Primer*, (Chelsea Green Publishing, Londra: 2008).

² Mevlüt Tatlıyer, *Siyasileşen Finans ve Finansallaşan Siyaset Ekseninde Finansal Spekülasyonlar*, (SETA Rapor, İstanbul: 2018).

yaşanmasına neden olmuştur. Sanayi Devrimi bu bağlamda aynı zamanda bir istihdam devrimidir. Osmanlı devleti ve Türkiye bu dönüşüm dalgasını derinden yaşamıştır. Bugünkü Türk istihdam piyasası da bu dönüşümün bir ürünü olup bugünkü yapıyı adanakıllı anlayabilmenin yolu ilk önce son iki yüz yıllık süreçte dünyada nasıl bir istihdam devriminin yaşanmış olduğunu anlamaktan geçmektedir. Kitabın ilk iki bölümü bu amaçla yazılmıştır.

Birinci bölümde Sanayi Devrimi'yle birlikte ülke ekonomilerinde tarım sektörü eksenli yapının yerini nasıl sanayi ve özellikle hizmetler sektörü eksenli bir yapıya terk ettiğı ve böylece istihdamın “niteliğinin” ve “anlamının” nasıl değıştiğı ortaya konulmuştur. Dahası Sanayi Devrimi öncesi “geleneksel” dünyada bulunmayan “işsizlik kavramının” nasıl modern dünya ile birlikte ortaya çıktığı gözler önüne serilmeye çalışılmıştır.

İkinci bölümde yirminci yüzyılda artan verimlilik düzeyi ile birlikte çalışma sürelerinin nasıl dramatik bir şekilde kısaldığı ve kısmi süreli çalışmanın nasıl yaygınlaştığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Vurgulamak gerekir ki artan verimlilik çağında yaygın işsizliğin ortaya çıkmaması noktasında uygulanacak en temel ve doğal strateji çalışma saatlerinin –genel olarak– azalmasıdır ki pratikte gerçekleşen de bu olmuştur.

Değişimler kısa vadede kolayca anlaşılamadığı için modern insanlar “istihdam” ve “işsizlik” gibi makro realitelerin “mutlak” ve “değişmez” bir doğaya sahip olduklarını varsayma eğilimindedir. Bu realiteler –aslında– zamanla dönüşür ve dönüştükçe de istihdam ve işsizlik kavramlarının anlamı değişir. Bu yüzden istihdam ve işsizliğin anlamı mutlak ve değişmez değil akışkan ve muğlaktır. Bu kavramların işaret ettiğı (ve bu kavramlarla anlaşılmaya çalışılan) sosyal/dışsal realite değıştikçe bu kavramların anlamları da doğal olarak değışir. Ayrıca realite “anlaşıldığı şekilde” ve “anlaşıldığı ölçüde” insanlara kendisini “sunar” ve bu yüzden de söz konusu kavramlar az veya çok muğlak bir doğaya sahiptir. Zamansal boyutta yaşanan bu durumun uzamsal (mekansal)

boyuttaki karşılığı ise farklı ülkelerde/bölgelerde bu kavramların az veya çok farklı anlama geleceğidir.

Bu yüzden farklı zamanlardaki ve yerlerdeki istihdam/işsizlik oranlarını mükemmelen karşılaştırabilmek imkansızdır. Çünkü karşılaştırılan şeyler doğa/yapı olarak birbirlerinden farklıdır. Bununla birlikte kısa vadede bu yapılarda ciddi bir dönüşüm yaşanmaması beklenir ve bu yüzden de yapılacak karşılaştırmanın mükemmel olmasa da “yeterince iyi” olacağı düşünülür. Yine benzer özelliklere sahip ülkeler arasında yapılacak karşılaştırma da yeterince iyi olacaktır. Fakat uzun vadede bu yapılarda yaşanan dönüşümün boyutu söz konusu karşılaştırmayı büyük oranda geçersiz kılacak düzeyde olabilir. Yine birbirlerinden ciddi ölçüde farklı iki ülkeyi istihdam/işsizlik hususunda karşılaştırmak pek anlamlı olmayacaktır.

Bunların yanı sıra kısa vadede yaşanan hızlı toplumsal dönüşümler neticesinde söz konusu yapıların doğasında ve kavramların anlamlarında ani/hızlı değişimler meydana gelebilir. Yine bu yapıları “anlamada” kullanılan verileri üreten istatistik kurumlarınca gerçekleştirilen teknik dönüşümler de istihdam/işsizlik kavramlarının anlamlarında ani ve dramatik değişiklikler yaşanmasına neden olabilir. İstatistik kurumları yaşanan realiteyi değiştirememekle birlikte realitenin “nasıl algılandığını” değiştirebilir. Bu da realiteyi değiştirmese bile “realite algısını” değiştirir.

Kitabın üçüncü bölümünde ise Türkiye’de istihdam piyasasının “dünü ve bugünü” çeşitli boyutlarda ortaya konulmaya çalışılmıştır. Türkiye’de 1950’lerle birlikte ciddi bir ekonomik/sosyal dönüşüm yaşanmaya başlamış, 1980’lerle ve özellikle de 2000’lerle birlikte ise dönüşümün hızı artmıştır. Türk istihdam piyasası doğal olarak bu dönüşümden derinden etkilenmiştir. İstihdam ve işsizliğin anlamı da yaşananlara paralel olarak dramatik bir şekilde değişmiştir. Ayrıca 2000’lerde Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan metodolojik değişiklikler ve revizyonlar istihdam ve işsizlik kavramlarının anlamlarında ani değişikliklerin yaşanmasına sebebiyet vermiştir.

İlk üç bölümde dünyada ve Türkiye’de Sanayi Devrimi’yle birlikte istihdam piyasasının nasıl bir dönüşümden geçtiği ortaya konulduktan sonra dördüncü bölümde modern dünyada ve Türkiye’de istihdam piyasasının nasıl sorunlar üretebileceği/ürettiği ve bu sorunların nasıl çözülebileceği oldukça kapsamlı ve çok boyutlu bir şekilde tartışılmıştır. Nihayet sonuç bölümünde genel bir çerçeve çizildikten sonra somut politika önerilerinde bulunulmuştur.

Unutulmaması gerekir ki Türkiye sağlıklı bir istihdam piyasasına ve düşük işsizlik oranlarına sahip olabilir. Bu imkan dahilindedir. Bunu başarmak için ise problemleri doğru teşhis edebilmek ve “doğru politikaları” uygulamak zorunludur. Bu kitabın bu yöndeki çabalara katkı sağlaması dileğiyle...

İSTİHDAMIN NİTELİĞİ VE DÖNÜŞÜMÜ

Günümüz dünyasında ülke/bölge ekonomileri oldukça karmaşık bir yapıya sahiptir. Dahası “istihdam” ve “işsizlik” realiteleri/kavramları da söz konusu yapıda merkezi bir yere sahiptir ve (dolayısıyla) çok sayıda makro bileşenle irtibatlıdır. Bu nedenlerden ötürü istihdam piyasasını anlayabilmek hiç de kolay değildir ve günümüz dünyasında “istihdam ve işsizliğin nasıl bir doğaya sahip olduğu” ve “bu doğanın ülkeden ülkeye ve zamandan zamana nasıl değiştiği” soruları makroekonominin en zor soruları arasındadır.

İstihdam gibi birçok değişken tarafından etkilenen merkezi bir yapının nasıl bir niteliğe sahip olduğu noktasında “anamlı çıkarımlar” yapabilmek ve bu zor soruyu hatırı sayılır ölçüde çözebilmek için uzamsal ve zamansal karşılaştırmalar/analizler yapmak gerekmektedir. Zamansal boyut çerçevesinde geleneksel ve modern dünyada ülke ekonomilerinin ve bu ülkelerdeki istihdam yapılarının zaman içerisinde yaşadıkları dönüşümlerin analizi önemli düzeyde aydınlatıcı olacaktır. Uzamsal boyut çerçevesinde ise bu süreçlerde ülke ekonomileri ve istihdam piyasaları arasındaki ayrışmalardan ve benzerliklerden önemli anlayışlar süzölebilecektir.

Ayrıca vurgulamak gerekir ki bir ülkedeki ekonomik yapı değiştikçe istihdam kavramının “anlamı” da değişmektedir. Belirli bir ekonomik yapıya sahip bir ülkedeki istihdamın ve işsizliğin anlamı başka bir ekonomik yapıya sahip ülkeden farklıdır. Yine aynı ülkedeki istihdam ve işsizlik yapıları da zaman değiştikçe ve ekonomik yapı dönüştükçe anlam değiştirmektedir. Bu önemli noktaya ülkeler ve zamanlar arası karşılaştırmalarda dikkat etmek gerekmektedir.

GELENEKSEL DÜNYADA İŞSİZLİK DİYE BİR ŞEY NEDEN YOKTU?

“İş” temelde herhangi bir hedefe ulaşmak için sarf edilen çabayı ifade etmektedir. “İşsiz” ise söz konusu hedefe ulaşmak için sarf edilecek çabanın bir şekilde sergilenememesi/engellenmesi durumunda ortaya çıkmaktadır.³

İnsanoğlu temelde fizyolojik/psikolojik ihtiyaçlarını gidermek ve rahat/huzurlu/mutlu/güçlü bir şekilde varlığını sürdürebilmek için çalışır. Bu perspektiften bakıldığında insanoğlu için “yaşamak” ile “çalışmak” iç içedir, birliktedir, aralarında önemli bir ayrım yoktur. Yaşamak ile çalışmanın (neredeyse) eş anlamlı olduğu bir dünyada da işsizlik diye bir kavrama yer yoktur. Bu anlayış ile uyumlu bir şekilde Sanayi Devrimi öncesi geleneksel dünyada işsizlik diye bir şey neredeyse olmamıştır.

Dünyada ekonomik yapı değiştikçe hem insanların yaşantıları ve yaptıkları “işler” hem de insanoğlunun “iş” kavramına yüklediği anlam değişmiştir. “Çalışmak” ile “yaşamak” arasında dikkate değer bir ayrımın olmadığı geleneksel dünyadan modern dünyaya geçiş ile birlikte insanoğlunun yaşam tarzı ve dolayısıyla işe yüklediği anlam muazzam bir dönüşüm geçirmiş ve tarihte ilk defa “iş yaşamı” ile “iş dışı yaşam” arasında ciddi bir ayrım yapılmaya başlanmıştır. İş yeri ile ev (veya me-

³ Türk Dil Kurumu’na (TDK) göre iş “bir sonuç elde etmek, herhangi bir şey ortaya koymak için güç harcayarak yapılan etkinlik, çalışma” iken işsiz basitçe “iş olmayan” kimsedir. Bkz. “Türk Dil Kurumu Sözlükleri”, Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr>, (Erişim tarihi: 12 Eylül 2019).

sai saatleri ile boş zaman) arasında da geleneksel dünyada önemli bir ayrım yok iken modern dünyada bu ikisi birbirinden çok büyük ölçüde ayrılmıştır.⁴

“İşsizlik” modern dünya ile birlikte ortaya çıkmıştır ve modern dünyaya özgü bir kavramdır. Bu durumun arkasında ise –en temelde– modern dünyada ülke ekonomilerinin geleneksel dünyadakilere kıyasla çok daha karmaşık/komplike olması bulunmaktadır.⁵ Peki nasıl? Geleneksel dünyada işsizlik diye bir şey neden “yoktu” ve modern dünyada işsizlik neden yaygın bir şekilde görülüyor?

Geleneksel dünyada çiftçilik en temel meslektir ve insanların çok büyük kısmı çiftçidir. Zira “tarımsal verimlilik” ancak nüfusun küçük bir kısmının çiftçilikten başka bir iş yapabilmesine imkan tanıyacak kadar yüksektir. Yine bu dünyada hem tarım dışı işlerin sayısı azdır hem de bu işlerin sundukları imkanlar pek geniş değildir. Yani ortada insanların çiftçilikten başka bir işi özellikle yapmak isteyecekleri düzeyde bir “zenginlik fırsatı” çoğunlukla yoktur.⁶ Ayrıca ekonomik büyümenin veya teknolojik gelişimin günümüz standartlarına kıyasla oldukça yavaş olduğu bu dünyada nüfusun çok büyük kısmı için “daha zengin” hale gelmek diye bir şey söz konusu olmamıştır. Dahası otomobil, uçak, yat ve hatta “turistik ada” sahibi olunabilen modern dünyaya kıyasla geleneksel dünyada sahip olunabilecek “zenginlikler” oldukça kısıtlı olmuştur. Sonuç olarak

⁴ Andrea Komlosy, *Work: The Last 1.000 Years*, (Verso: Londra, 2018).

⁵ Genel bir kural olarak bir sistemin karmaşıklık düzeyi arttıkça o sistemde “yapısal problemlerin” ortaya çıkma ihtimali artar. Görece basit bir sistemde yapısal problemler hem nadiren ortaya çıkar hem de bu problemlerin çözümü nispeten kolaydır. Kompleks bir sistemde ise aynı anda çözülmesi çok zor olan birçok yapısal problemin bulunması oldukça “normal” olabilir. “İşsizlik” de oldukça karmaşık bir yapıya sahip olan modern dünyanın ürettiği “yapısal problemlerden” birisidir.

⁶ Nüfusun ancak küçük bir kısmının temel düzeydeki ihtiyaçlarının ötesinde tüketim yapabilecek kadar “zengin olabildiği” bu dünyada söz konusu zenginlik de yine büyük oranda çok toprak sahibi olmakla gelmektedir yani “toprak zenginliğidir.” Toprakta bağımsız bir zenginlik türü olarak “ticari zenginlik” de ancak 1500’lerden sonra zemin kazanmıştır. Bu durumun arkasında yatan başlıca sebepler ise şunlardır: i) küresel ticaretin ikinci milenyumun özellikle ikinci yarısında ciddi şekilde artması, ii) Batılı ülkeler eliyle dünyada sömürgecilğin ve “silahlı ticaretin” yaygınlaşması, iii) yeni gümüş/altın madenlerinin keşfiyle birlikte dünyada değerli maden arzının ciddi ölçüde genişlemesi.

hem “zenginliğe” ulaşmanın çok zor olduğu hem de söz konusu zenginliğin oldukça az imkanlar sunduğu geleneksel dünyada insanların çok büyük kısmı için çiftçilik temel meslektir ve bu insanlar için asıl olan “zenginleşmekten” ziyade kendisinin ve ailesinin geçimini sağlayabilmektir. Geleneksel dünyadaki bu kadim anlayışın en önemli yansımalarından birisi ise temel amacı esnafı ve “esnafılığı” korumak olan lonca teşkilatlarıdır.

Nüfusun şimdikine kıyasla çok daha seyrek olduğu ve insanların ağırlıklı olarak kırsalda yaşadığı geleneksel dünyada işleyecek toprak bulmak önemli bir problem değildir ve insanların çok büyük kısmı geçimlerini mecburen ve direkt olarak topraktan sağlamıştır. Bu açıdan bu dünyada çiftçiler için “işini kaybetme” gibi bir durum söz konusu değildir. Hatta, geleneksel dünyada zenginliğin ana kaynağı toprak olduğundan çiftçilerin önemli bir kısmı birçok dönemde ve bölgede elitler tarafından köle, borç kölesi veya serf olarak "zorla" çalıştırılmıştır. Ayrıca, bu dünyada diğer meslek sahipleri de (nadiren de olsa) işini kaybederse çiftçiliğe dönebilecek durumdadır.

Öte yandan Sanayi Devrimi öncesi geleneksel dünyada dış ticaret görece yaygınlaşmıştı ve bir tür küresel ticaretin varlığından rahatlıkla söz edilebilirdi. Fakat bu dünyada hem uluslararası/bölgelerarası ticarete konu olan malların sayısı/çeşidi azdır hem de söz konusu malların “hedeflerine” ulaştırılabilmesi oldukça zahmetli ve vakit alıcıdır. Küresel ticaretin dünya ekonomisindeki payı ise düşüktür.

Sonuç olarak geleneksel dünyada entegrasyon ve karmaşıklık düzeyi günümüze kıyasla çok düşüktü. Bu durumun doğal bir sonucu olarak bugünün perspektifinden bakıldığında geleneksel dünyada yapılabilecek “iş” sayısı oldukça azdı. O günün perspektifinden bakıldığında ise aslında yapılan “iş” ile “yaşam biçimi” ve “kimlik” arasında önemli bir ayrım yoktu ve o dünyada sahip olunabilecek yaşam biçimi sayısı oldukça kısıtlıydı. Toplumun kahir ekseriyetini kırsal bölgelerde yaşayan çiftçilerin oluşturduğu bu geleneksel dünyada diğer belli başlı meslek grupları tüccarlar, zanaatkarlar, ilim ehli, askerler

ve yöneticiler/bürokratlardı. Bu dünyada “sosyal mobilité”nin yani gruplar arası geçişkenliğin de çok kısıtlı olduğu rahatlıkla söylenebilir. Yani bu dünyada bir çiftçinin çocukları için çiftçi olmak “yapılacak bir tercih” veya “seçilecek bir meslek” olmaktan ziyade hayatın olağan akışı içerisinde zaten gerçekleşmesi gereken/beklenen şeydir. Muhtemelen geleneksel dünyanın insanların büyük kısmının aklına “meslek seçmek” gibi bir tercihlerinin olabileceği şeklinde bir fikir de hiçbir zaman gelmemiştir.

Nihai tahlilde bir ekonomide insanların “işsiz olabilmeleri” için o ekonomideki parasallaşmanın (yani insanların ihtiyaçlarını karşılayacak mal ve hizmetleri kendilerinin üretmeyip piyasadan “satın alma” seviyelerinin) yaygın olması gerekmektedir. İhtiyaçlarını çok büyük oranda kendi üretimleriyle gidermeye çalıştıklarından geleneksel dünyada nüfusun kahir ekseriyetini teşkil eden çiftçilerin parasallaşma düzeyi epey düşük olmuştur. Çiftçilik haricindeki bir meslekle iştigal edenler (tüccarlar, esnaf, askerler vs.) ihtiyaçlarının ciddi bir kısmını piyasadan satın alarak giderme durumunda olduklarından onların parasallaşma düzeyinin görece yüksek olduğunu söyleyebilmekle birlikte, nüfusun büyük kısmını çiftçiler teşkil ettiğinden geleneksel dünyadaki genel parasallaşma düzeyi oldukça düşüktür. Kaldı ki çiftçilik harici işlerde çalışanların büyük kısmı da “parasallaşmanın neredeyse olmadığı” çiftçiliği her zaman yapabilecek durumdadır. Bu yüzden de geleneksel dünyada işsizlik diye bir şey kavramsal olarak neredeyse söz konusu değildir.

SANAYİ DEVRİMİ’NİN GETİRDİKLERİ

Günümüzden yaklaşık on bin yıl önce gerçekleşen Tarım Devrimi’yle birlikte insanoğlunun temel meşguliyeti avcılık-toplayıcılıktan çiftçiliğe evrilmiştir. Çiftçilik şeklindeki yeni “üretim modu” ile birlikte gelen verimlilik artışı bir taraftan nüfus artışına sebep olurken diğer taraftan da nüfusun belirli bir kısmının çiftçilik harici işlerle uğraşabilmesine

olarak tanımıştır. Bu durumun doğal bir sonucu olarak ise ilk köyler, kasabalar, şehirler ve nihayetinde medeniyetler ortaya çıkmıştır.

Daha sonraki binlerce yıllık süreçte gerçekleştirilen çeşitli teknolojik gelişmelerle bir taraftan tarımsal ve endüstriyel verimlilikte önemli artışlar yaşanırken diğer taraftan da denizde ve karada ulaşım yaygınlaşmıştır. Böylece bölgesel ve küresel ticarete zaman içinde ciddi bir genişleme yaşanmıştır. Yaşanan verimlilik artışları ve genişleyen ticaret hacmi bir taraftan ihtiyaç duyulan tarımsal üretimin giderek daha az kişi tarafından gerçekleştirilebilmesine olanak tanırken diğer taraftan da tarım dışı “işlerin” sayısının ve çeşidinin artması sonucunu doğurmuştur. Bu geleneksel dünyada ticaret ciddi şekilde yaygınlaşmış olsa da tarım insanoğlunun temel meşguliyeti olmayı sürdürmüştür.

Günümüzden yaklaşık iki yüzyıl önce gerçekleşen Sanayi Devrimi ile birlikte tarım sektörünün ekonomideki ve istihdamdaki ağırlığı peyderpey azalmıştır. “Modern” dünyada sanayileşmenin, yüksek verimliliğin ve dolayısıyla zenginliğin anahtarı sanayi/imalat sektöründe iken hizmetler sektörü de ekonominin “ekseninde” yer alması nedeniyle kritik bir role sahiptir. Tarım sektörü de insanoğlunun “zorunlu” gıda ihtiyacını karşılaması hasebiyle temelde hayati bir rol oynamaktadır. Fakat bu sektörde özellikle yirminci yüzyılda gerçekleşen verimlilik artışları bir taraftan dünya nüfusunun daha önce görülmemiş bir hızla artmasına neden olurken diğer taraftan da tarım sektörünün istihdam tabanının ciddi ölçüde daralması sonucunu doğurmuştur.

On dokuzuncu yüzyılda sanayileşmenin giderek ivme kazanmasıyla birlikte geleneksel dünya yavaş fakat kararlı bir şekilde “parçalanırken” onun yerini modern ve şehirleşmiş⁷ dünya almaya başlamıştır. Ülkelerin sanayileşme süreçleri, hızları ve diğer sanayileşen ülkelerden ekonomik, ticari, finansal, askeri ve kültürel boyutlarda etkilenme dereceleri ise söz konusu dönüşümün ne kadar erken/geç, hızlı ve kapsamlı gerçekleştiği hususlarında belirleyici olmuştur. Bu durum da ülkelerin

⁷ Paul Bairoch ve Gary Goertz, “Factors of Urbanisation in the Nineteenth Century Developed Countries: A Descriptive And Econometric Analysis”, *Urban Studies*, Cilt: 23, Sayı: 4, (1986), s. 285-305.

istihdam piyasalarının daha sonraki süreçlerde ne şekilde dönüştüğü üzerinde derinden etkili olmuştur.

Sanayi Devrimi'ne giden süreçte geleneksel yapılar yavaş yavaş çözülürken yerini proto-modern (yarı-modern) yapılar almaya başlamıştır. Yani geleneksel dönemden modern döneme geçiş bir anda veya hızlıca gerçekleşmemiş, uzun bir zaman dilimine yayılmıştır. Söz konusu geçiş döneminde de her iki dönemin özelliklerinin bir karışımı yaşanmıştır. Dahası her ülkenin/ekonominin geleneksel dönemden modern döneme geçiş zamanı/şekli/süreci birbirinden farklıdır. Sanayi Devrimi İngiltere'de⁸ başlamış ve buradan dünyaya yayılmıştır. Batı/Orta Avrupa ülkeleri ve ABD kültürel/sosyal/ekonomik/coğrafi yakınlık nedeniyle yaşanan ekonomik/teknolojik dönüşümü hızlı bir şekilde kendi ülkelerine/ekonomilerine uyarlayabilmiş ve yavaş çökimdeki Sanayi Devrimi'nin önemli birer aktörü olmuşlardır. Böylece Batı/Orta Avrupa ve Kuzey Amerika ülkeleri dünyada ilk sanayileşen ülkeler olmuşlardır.

“Batı dünyası” bu şekilde bir dönüşümden geçip gücünü ve dünya üzerindeki nüfuzunu artırırken “diğer ülkeler” de Batı dünyasının yaşadığı söz konusu dönüşümün üzerlerindeki ticari/ekonomik/finansal/kültürel/askeri etkisini değişen oranlarda ve hızlarda fakat genel olarak derin bir şekilde hissetmeye ve “dönüşmeye” başlamışlardır.⁹ Sanayileşme yarışına geç giren bu ülkeler bir taraftan kendi sanayileşme patikalarında ilerlerken diğer taraftan da ilk sanayileşen ülkelerde üretilen “teknolojik” ve “ucuz” ürünlerin birer pazarı haline gelmişlerdir. Böylece bir taraftan sanayileşme çabaları diğer taraftan ilk sanayileşen ülkelerin üzerlerinde kurdukları ticari/finansal baskı bu ülkelerdeki ekonomik

⁸ Rahat anlaşılması için kitabın tamamında ilgili yerlerde Birleşik Krallık (United Kingdom) yerine İngiltere tabiri kullanılmaktadır.

⁹ Örneğin on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısında söz konusu Batılı ülkeler Afrika'yı yağmalama/sömürme noktasında kendi aralarında “yarışmışlar” ve bu şekilde Afrika'yı “dönüştürmüşlerdir”. (Afrika üzerindeki Batı etkisi yaygınlaşan köle ticareti ile birlikte aslında on altıncı yüzyıldan itibaren giderek artmıştır.) Yirminci yüzyılın ilk yarısında gerçekleşen iki dünya savaşının baş aktörleri de söz konusu Batılı ülkelerdir ve bu savaşlar tüm dünyayı derinden etkilemiştir.

yapılar, istihdam piyasaları ve meslekler üzerinde derin/dönüştürücü etkilere sahip olmuştur.¹⁰

Modern dünyada da ülke ekonomileri (ve dolayısıyla ülkelerin istihdam yapıları) hem zaman içinde dönüşmekte hem de birbirlerinden çeşitli boyutlarda farklılaşmaktadır. Söz konusu ülkeler/zamanlar arası farklılıkların modern dünyada ciddi bir düzeye sahip olmasının arkasında ise Sanayi Devrimi bulunmaktadır. Sanayi Devrimi öncesindeki geleneksel dünyanın ekonomik yapısında zaman içinde dönüşüm yaşanmasına ve yine ülke ekonomileri arasında önemli farklılıklar bulunmasına rağmen söz konusu zamansal/uzamsal farklılıklar modern dünya ile karşılaştırılamayacak ölçüde düşük düzeydedir.¹¹ Sanayi Devrimi'yle birlikte bir taraftan ülke ekonomileri dönüşmeye başlamış diğer taraftan da aralarındaki yapısal farklılıklar (başlangıçta) derinleşmiştir. Sonuçta ise ülkelerin sanayileşme/refah düzeyleri ve ekonomik yapıları birbirlerinden önemli ölçüde farklılaşmıştır.¹²

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki süreçte ise (başta Güney Kore ve Çin olmak üzere) birçok ülkenin sanayileşme yolunda önemli adımlar atması dünyada ülkeler arasındaki sanayileşme/zenginlik farklılıklarını hatırı sayılır ölçüde azaltırken dünyanın ekonomik ekseninin de giderek daha hızlı bir şekilde Asya'ya doğru kaymasına neden olmuştur.¹³ Bu açıdan Sanayi Devrimi'yle birlikte gelen o baş döndürücü "değişim dalgasını" anlamak hem ülkeler arasındaki söz konusu farklılıkları hem de ülke bazında zaman içinde yaşanan dönüşümü anlama noktasında anahtar bir role sahiptir.

¹⁰ Yaşanan bütün bu gelişmelerin ilgili ülkelerdeki kültürel dünya ve medeniyet tasavvuru üzerinde de çok derin etkilere sahip olduğunu belirtmek gerekir.

¹¹ Sanayi Devrimi öncesi dünyaya durağanlığı/istikrarı çağrıştıracak şekilde "geleneksel dünya" denmesinin arka planında bu durum bulunmaktadır.

¹² Zengin ülkelerin ekonomik yapıları ve sanayileşme düzeyleri birbirine benzemekle birlikte zenginliği büyük oranda petrol gibi doğal kaynaklara veya finans sektörüne dayanan ve sanayileşme düzeyi düşük olan birçok ülke bulunmaktadır.

¹³ Joe Studwell, *How Asia Works*, (Grove Press, New York: 2014).

KAYNAKÇA

Alesina, A., Glaeser, E. ve Sacerdote, B. (2006). "Work and Leisure in the United States and Europe: Why So Different?". *NBER Macroeconomics Annual*. (20): 1-64.

Amable, B. ve Mayhew, K. (2011). "Unemployment in the OECD". *Oxford Review of Economic Policy*. 27 (2): 207-220.

Andersson, L., Eriksson, R. ve Scocco, S. (2018). "Migration and the Growth of Low-Wage Work in the EU". *Arenaide Working Paper*. (1).

Anxo, D. ve Karlsson, M. (2019). "Overtime Work a Review of Literature and Initial Empirical Analysis". *International Labour Organization*. (995012793502676).

Aquanno, S. ve Brennan, J. (2016). "Some Inflationary Aspects of Distributive Conflict: Reassessing Canadian Inflation, Part I". *Journal of Economic Issues*. 50 (1), (2016): 217-244.

Aras, Y. (22 Ağustos 2017). "Neden İş Beğenmiyorlar..." *Ekohaber*. http://www.ekohaber.com.tr/ekohaber-yalcin-aras-22-08-2017-yazisi-yazi_id-28595.html, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2019).

Aras, Y. (29 Ağustos 2017). "İş Bulamayanlardan Cevaplar (1)". *Ekohaber*. http://www.ekohaber.com.tr/ekohaber-yalcin-aras-29-08-2017-yazisi-yazi_id-28631.html, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2019).

Aras, Y. (5 Eylül 2017). "İş Bulamayanlardan Cevaplar (2)". *Ekohaber*. http://www.ekohaber.com.tr/ekohaber-yalcin-aras-05-09-2017-yazisi-yazi_id-28661.html, (Erişim tarihi: 30 Temmuz 2019).

Autor, D., Dorn, D., Katz, L., Patterson, C. ve Reenen, J. (2019). "The Fall of the Labor Share and the Rise of Superstar Firms". *National Bureau of Economic Research*. (w23396).

Aydemir, Ş. S. (Nisan 1932). "Gençnesil Meselesi". *Kadro*.

Baah-Boateng, W. (2013). "Determinants of Unemployment in Ghana." *African Development Review*. 25 (4): 385-399.

Bairoch, P. ve Goertz, S. (1986). "Factors of Urbanisation in the Nineteenth Century Developed Countries: A Descriptive And Econometric Analysis". *Urban Studies*. 23 (4): 285-305.

Baker, D., Glyn, A., Howell, D. ve Schmitt, J. (2004). "Labor Market Institutions and Unemployment: Assessment of the Cross-Country Evidence". *Fighting Unemployment: The Limits of Free Market Orthodoxy*. Oxford: Oxford University Press.

Balkan, B. ve Tumen, S. (2016). "Immigration and Prices: Quasi-Experimental Evidence from Syrian Refugees in Turkey". *Journal of Population Economics*. 29 (3): 657-686.

Ball, L., Mankiw, G. ve Nordhaus, W. (1999). "Aggregate Demand and Long-Run Unemployment". *Brookings Papers on Economic Activity*. (2): 189-251.

Benmelech, E., Bergman, N. ve Kim, H. (2018). "Strong Employers and Weak Employees: How Does Employer Concentration Affect Wages?". *National Bureau of Economic Research*. (w24307).

- Bertola, G., Boeri, T. ve Cazes, S. (2007). "Employment Protection in Industrialized Countries: The Case for New Indicators". *Qualitative Indicators of Labour Standards*. (ed.) David Kucera. İsviçre: Springer Yayınları.
- Blanchard, O. (2006). "European Unemployment: The Evolution of Facts and Ideas." *Economic Policy*. 21 (45): 1-60.
- Blank, R. M. (1989). "The Role of Part-Time Work in Women's Labor Market Choices Over Time." *The American Economic Review*. 79 (2): 295-299.
- Booth, A. ve Van Ours, J. (2008). "Job Satisfaction and Family Happiness: The Part-Time Work Puzzle". *The Economic Journal*. 118 (526): 77-99.
- Booth, A. ve Van Ours, J. (2013). "Part-Time Jobs: What Women Want?". *Journal of Population Economics*. 26 (1): 263-283.
- Bown, C. ve Freund, C. (2019). "Active Labor Market Policies: Lessons from Other Countries for the United States". *Peterson Institute for International Economics Working Paper*. 19 (2): 1-12.
- Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2014). *The Second Machine Age: Work, Progress, and Prosperity in a Time of Brilliant Technologies*. New York: WW Norton & Company.
- Brynjolfsson, E. ve McAfee, A. (2012). *Race Against the Machine: How the Digital Revolution is Accelerating Innovation, Driving Productivity, and Irreversibly Transforming Employment and the Economy*. California: Digital Frontier Press.
- Buddelmeyer, H., Mourre, G. ve Ward, M. (2008). "Why Do Europeans Work Part-Time? A Cross-Country Panel Analysis". *European Central Bank Working Paper Series*. (872).
- Burger, A. (2015). "Extreme Working Hours in Western Europe and North America: A New Aspect of Polarization". *LSE 'Europe in Question' Discussion Paper Series*. (92).
- Buttorff, G., Wellborne, B. ve Lawati, N. (2018). "Measuring Female Labor Force Participation in the GCC". *Rice University's Baker Institute for Public Policy. Issue Brief*. (1).
- Caliendo, M. ve Schmidl, R. (2016). "Youth Unemployment and Active Labor Market Policies in Europe". *IZA Journal of Labor Policy*. 5 (1): 1-30.
- Cazes, S., Khatiwada, S. ve Malo, M. (2012). *Employment Protection and Collective Bargaining: Beyond the Deregulation Agenda*. Cenevo: International Labour Organization.
- Cecchetti, S. ve Kharroubi, E. (2015). "Why Does Financial Sector Growth Crowd Out Real Economic Growth?". *BIS (Bank for International Settlements) Working Papers*. (490).
- Cecchetti, S. ve Moessner, R. (2008). "Commodity Prices and Inflation Dynamics". *BIS Quarterly Review*. 55-66.
- Ceritoglu, E., Yunculer, G. B., Torun, B. ve Tumen, S. (2017). "The Impact of Syrian Refugees on Natives' Labor Market Outcomes in Turkey: Evidence from a Quasi-Experimental Design". *IZA Journal of Labor Policy*. 6 (1): 1-53.

Chang Joon, H. (2015). *Sanayileşmenin Gizli Tarihi*. Çev. Emin Akçaoğlu. Ankara: Efil Yayınevi.

Corsi, M. ve Roncaglia, A. (2002). "The Employment Issue in the European Union". *Journal of Post Keynesian Economics*. 25 (1): 141-159.

Cowan, R. (1983). *More Work for Mother: The Ironies of Household Technology from the Open Hearth to the Microwave*. New York: Basic Books.

Darity, W. ve Goldsmith, A. (1993). "Unemployment, Social Psychology, and Unemployment Hysteresis". *Journal of Post Keynesian Economics*. 16 (1): 55-71.

Delsen, L. (2002). "When Do Men Work Part-Time?". *Part-Time Prospects*. (ed.) Jacqueline O'Reilly ve Colette Fagan. Londra: Routledge Yayınları.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (1963). *Birinci 5 Yıllık Kalkınma Planı (1963-1967)*.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (1968). *İkinci 5 Yıllık Kalkınma Planı (1968-1973)*.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (1973). *Üçüncü 5 Yıllık Kalkınma Planı (1973-1978)*.

Devlet Planlama Teşkilatı (DPT). (1985). *Beşinci 5 Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)*.

Dickens, W. ve Lang, K. (1988). "The Reemergence of Segmented Labor Market Theory". *The American Economic Review*. 78 (2): 129-134.

Dolado, J. ve Jimeno, J. (1997). "The Causes of Spanish Unemployment: A Structural VAR Approach". *European Economic Review*. 41 (7): 1281-1307.

Dustmann, C. ve Frattini, T. (2011). "Immigration: the European Experience". *Centro Studi Luca d'Agliano Development Studies Working Paper*. (326).

Dustmann, C., Frattini, T. ve Preston, L. (2012). "The Effect of Immigration Along the Distribution of Wages". *Review of Economic Studies*. 80 (1): 145-173.

Dünya Bankası. (2019). "Agriculture, Value Added (% of GDP)".

Dünya Bankası. (2019). "GDP Per Capita, PPP (Constant 2011 International Dollar)".

Dünya Bankası. (2019). "Services, Value Added (% of GDP)".

Dünya Bankası. (2019). "Share of Agriculture in Employment".

Dünya Bankası. (2019). "Share of Industry in Employment".

Dünya Bankası. (2019). "Share of Services in Employment".

Dünya Bankası. (2019). "Industry (Including Construction), Value Added (% of GDP)".

Epstein, G. (2013). "Developmental Central Banking: Winning the Future by Updating a Page from the Past". *Review of Keynesian Economics*. 1 (3): 273-287.

- Erling, R., Lind, J. ve Visser, J. (2004). "Divergence in Part-Time Work in New Zealand, the Netherlands and Denmark". *British Journal of Industrial Relations*. 42 (4): 637-658.
- Eurofound. (2017). "Sixth European Working Conditions Survey – Overview Report (2017 Update)". Luxembourg: Publications Office of the European Union.
- Eurostat. (2017). "Social Protection Statistics-Unemployment Benefits". https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Social_protection_statistics_-_unemployment_benefits, (Erişim tarihi: 5 Eylül 2019).
- Eurostat. "Tertiary Education Statistics". http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Tertiary_education_statistics, (Erişim tarihi: 5 Eylül 2019).
- Fernandez, R. (2007). "Culture as Learning: The Evolution of Female Labor Force Participation Over a Century". *NBER Working Paper*, (13373).
- Fialova, K. (2017). "Why Don't Eastern Europeans Work Part-Time?". *Ekonomicky Casopis*. 65 (2): 125-142.
- Foged, M. ve Peri, G. (2016). "Immigrants' Effect on Native Workers: New Analysis On Longitudinal Data". *American Economic Journal: Applied Economics*. 8 (2): 1-34.
- Franz, W. ve König, H. (1986). "The Nature and Causes of Unemployment in the Federal Republic of Germany since the 1970s: An Empirical Investigation". *Economica*. 53 (210): 219-244.
- Frase, P. (2016). *Four Futures: Life After Capitalism*. Verso, Londra.
- Freeman, R. ve Schettkat, R. (2005). "Marketization of Household Production and the EU-US Gap in Work". *Economic Policy*. 20 (41): 6-50.
- Glyn, A., Salverda, W., Möller, J., Schmitt J. ve Sollogoub, M. (2005). "Employment Differences in Services: The Role of Wages, Productivity and Demand". Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies, University of Amsterdam. DEMPATEM Working Paper. (12).
- Gonzalez, L. ve Ortega, F. (2011). "How Do Very Open Economies Adjust to Large Immigration Flows? Evidence from Spanish Regions". *Labour Economics*. 18 (1): 57-70.
- Graeber, D. (2018). *Bullshit Jobs: A Theory*. New York: Simon & Schuster.
- Gustafsson, S., Kenjoh, E. ve Wetzels, C. (2003). "Employment Choices and Pay Differences Between Non-Standard and Standard Work in Britain, Germany, Netherlands and Sweden". *Nonstandard Work in Developed Economies Causes and Consequences*. (ed.) Susan Houseman, Machiko Osawa ve W. E. Upjohn. Michigan: Institute for Employment Research Kalamazoo.
- Günay, D. ve Günay, A. (2011). "1933'den Günümüze Türk Yükseköğretiminde Niceliksel Gelişmeler". *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*. 1 (1): 1-20.
- Gür, B. S., Çelik, Z., Kurt, T. ve Yurdakul, S. (2017). *Yükseköğretime Bakış 2017: İzleme ve Değerlendirme Raporu*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınları.

- Gür, B. S., Çelik, Z., Kurt ve Yurdakul, S. (2019). *Yükseköğretime Bakış 2019: İzleme ve Değerlendirme Raporu*. Ankara: Eğitim-Bir-Sen Stratejik Araştırmalar Merkezi Yayınlar.
- Gür, N., Ünay, S. ve Dilek, Ş. (2017). *Sanayiye Yeniden Düşünmek*. İstanbul: SETA Yayınları.
- Hall, J. B. ve Ludwig, U. (2007). "Explaining Persistent Unemployment in Eastern Germany". *Journal of Post Keynesian Economics*. 29 (4): 601-619.
- Hamurdan, Y. (1973). "Türkiye'de İşgücü ve İstihdam 1923-1973". *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*. (25): 28-45.
- Hemerijck, A., Unger, B. ve Visser, J. (2000). "How Small Countries Negotiate Change: Twenty-Five Years of Policy Adjustment in Austria, the Netherlands, and Belgium". *Welfare and Work in the Open Economy: Volume II: Diverse Responses to Common Challenges in Twelve Countries*. (ed.) Fritz W. Scharpf ve Vivien A. Schmidt. Oxford: Oxford University Press.
- Higgins, B. (1994). "Reducing Unemployment: Current Issues and Policy Options—A Summary of the Bank's 1994 Symposium". *Economic Review Federal Reserve Bank of Kansas City*. 79 (4).
- Hijzen, A. ve Venn, D. (2011). "The Role of Short-Time Work Schemes During the 2008-09 Recession". *OECD Social, Employment and Migration Working Papers*. (115).
- Hirshleifer, S., McKenzie, D., Almeida C. ve Ridao-Cano, C. (2015). "The Impact of Vocational Training for the Unemployed: Experimental Evidence from Turkey". *The Economic Journal*. 126 (597): 2115-2146.
- Howell, D. (2004). "Fighting Unemployment: Why Labor Market 'Reforms' are Not the Answer". Den Tredje Arbetslingen (The Third Work Principle). Estocolmo, Suecia: Arenagroup.
- Howell, D. (2004). "Introduction". *Fighting Unemployment: the Limits of Free Market Orthodoxy*. (ed.) David, R. Howell. Oxford: Oxford University Press.
- Howell, D. ve Huebler, F. (2004). "Wage Compression and the Unemployment Crisis: Labor Market Institutions, Skills, and Inequality-Unemployment Tradeoffs". *Fighting Unemployment: The Limits of Free Market Orthodoxy*. (ed.) David R. Howell. Oxford: Oxford University Press.
- Huberman, M. ve Minns, C. (2007). "The Times They are not Changing': Days and Hours of Work in Old and New Worlds, 1870–2000". *Explorations in Economic History*. 44 (4): 538-567
- Hunt, J. (1998). "Hours Reductions As Work-Sharing." *Brookings Papers on Economic Activity*. (1): 393-406.
- Hunt, J. (1999). "Has Work-Sharing Worked in Germany?". *The Quarterly Journal of Economic*. 114 (1): 117-148.
- İŞKUR. (2006). *2006 Faaliyet Raporu*. Ankara: İŞKUR Yayınları.
- İŞKUR. (2009). *2009 Faaliyet Raporu*. Ankara: İŞKUR Yayınları.
- İŞKUR. (2012). *2012 Faaliyet Raporu*. Ankara: İŞKUR Yayınları.

- İŞKUR. (2016). *2016 Faaliyet Raporu*. Ankara: İŞKUR Yayınları.
- İŞKUR. (2019). *2018 Faaliyet Raporu*. Ankara: İŞKUR Yayınları.
- İŞKUR. “İşsizlik Ödenegi”. <https://www.iskur.gov.tr/is-arayan/issizlik-sigortasi/issizlik-odenegi>, (Erişim tarihi: 5 Eylül 2019).
- İŞKUR. “Tarihçe”. <https://www.iskur.gov.tr/kurumsal-bilgi/tarihce>, (Erişim tarihi: 6 Eylül 2019).
- Jensen, R. (1989). “The Causes and Cures of Unemployment in the Great Depression”. *The Journal of Interdisciplinary History*. 19 (4): 553-583.
- Kantarci, T. ve Van Soest, A. (2008). “Gradual Retirement: Preferences and Limitations”. *De Economist*. 156 (2): 113-144.
- Karabarbounis, L. ve Neiman, B. (2012). “Declining Labor Shares and the Global Rise of Corporate Saving”. *National Bureau of Economic Research*. (w18154).
- Kaya, S. (2010). *Endoktrinasyon ve Türkiye’de Toplum Mühendisliği*. Ankara: Nirengi Kitap.
- Keynes, J. M. (1963). *Essays in Persuasion*. New York: Norton Company Yayınları.
- Kirby, P. (1995). *Aspects of the Employment of Children in the British Coal-Mining Industry, 1800-1872*. Diss. University of Sheffield. Aktaran: Spartacus Educational. (2017). “Mines and Collieries Act”. https://spartacus-educational.com/Mines_Collieries_Act.htm, (Erişim tarihi: 17 Temmuz 2019).
- Kluve, J. (2010). “The Effectiveness of European Active Labor Market Programs”. *Labour Economics*. 17 (6): 904-918.
- Komlosy, A. (2018). *Work: The Last 1.000 Years*. Londra: Verso Yayınları.
- Kullmann, M. ve Rocca, M. (2016). “Part-Time Work with Part-Time Retirement. Towards an Alliance Between Labour Law and Pensions for the Healthy Ageing of the Workforce”. Maastricht: Maastricht University Yayınları.
- Lai, Y. ve Sarkar, S. (2013). “Labor Market Effects of Work-Sharing Arrangements in Taiwan, ROC”. *International Journal of Manpower*. 34 (6): 635-657.
- Lanninger, A. ve Sundström, M. (2013). “Part-Time Work, Gender and Economic Distribution in the Nordic Countries”. A Descriptive Report to NIKK.
- Laws & Regulations Database of the Republic of China. (2019). “Labor Standards Act, Article 30”. <https://law.moj.gov.tw/Eng/LawClass/LawAll.aspx?PCode=N0030001>, (Erişim tarihi: 8 Temmuz 2019).
- Lee, S., McCann, D. ve Messenger, J. (2007). *Working Time Around the World: Trends in Working Hours, Laws, and Policies in a Global Comparative Perspective*. Londra: Routledge Yayınları.
- Llorente, R. M. B. (2004). “Employment Performance and Labor Market Institutions: The Case of Spain”. *Fighting Unemployment: The Limits of Free Market Orthodoxy*. (ed.) David R. Howell. Oxford: Oxford University Press.

Logeay, C. ve Schreiber, S. (2006). "Testing the Effectiveness of the French Work-Sharing Reform: A Forecasting Approach". *Applied Economics*. 38 (17): 2053-2068.

Luo, M. (7 Temmuz 2004). "Study of Taxi Drivers Finds More Immigrants at Wheel". *The New York Times*.

Lynas, M. (2009). *6 Derece: Isınan Dünyadaki Geleceğimiz*. İstanbul: NTV Yayınları.

Manacorda, M., Manning, A. ve Wadsworth, J. (2006). "The Impact of Immigration on the Structure of Male Wages: Theory and Evidence from Britain". *CReAM Discussion Paper*. (08/06)

Massey, D., Arango, D., Hugo, G., Kouaouci, A., Pellegrino, A. ve Taylor, J. "Theories of International Migration: A Review and Appraisal". *Population and Development Review*. 19 (3): 431-466.

Mattesini, F. ve Quintieri, B. (2006). "Does a Reduction in the Length of the Working Week Reduce Unemployment? Some Evidence from the Italian Economy During the Great Depression". *Explorations in Economic History*. 43 (3): 413-437.

McKenzie, D. (2017). "How Effective are Active Labor Market Policies in Developing Countries? A Critical Review of Recent Evidence". *The World Bank Research Observer*. 32 (2): 127-154.

Meadows, D. (2008). *Thinking in Systems: A Primer*. Londra: Chelsea Green Publishing.

Meadows, D., Randers, J. ve Meadows, D. (2005). *Limits to Growth: The 30-Year Update*. Londra: Earthscan Yayınları.

Milli Eğitim Bakanlığı. (2018). *Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim 2017-18*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.

Milliyet. (28 Aralık 2015). "Cumhurbaşkanı Erdoğan: Eğitim ve Kültürde Arzu Ettiklerimiz İlerlemeyi Kaydedemedik".

Mine Accidents and Disasters. (1838). "Huskar Colliery 1838". <http://mineaccidents.com.au/mine-accident/202/huskar-colliery-1838>, (Erişim tarihi: 6 Temmuz 2019).

Mitchell, S. (1996). *Daily Life in Victorian England*. California: Greenwood Publishing Group.

Nickell, S., Nunziata, L. ve Ochel, W. "Unemployment in the OECD since the 1960s. What Do We Know?". *The Economic Journal*. 115 (500): 1-27.

OECD. (2008). *Gender and Sustainable Development*.

OECD. (2010). "OECD Employment Outlook 2010: Moving Beyond the Jobs Crisis".

OECD. (2015). *Back to Work: Canada: Improving the Re-employment Prospects of Displaced Workers*. Paris: OECD Yayınları.

OECD. (2018). "Youth Not in Employment, Education or Training (NEET)".

OECD. (2019a). "Part-Time Employment Rate (Indicator)".

- OECD. (2019b). "Tax Wedge". <https://data.oecd.org/tax/tax-wedge.htm>, (Erişim tarihi: 22 Eylül 2019).
- OECD. (2019c). "Adult Education Level".
- OECD. (2019d). "Distribution of Employment by Aggregate Sectors, by Sex".
- OECD. (2019e). "Labour Force Participation Rate, by Sex and Age Group".
- OECD. (2019f). "Public Expenditure and Participant Stocks on LMP".
- OECD. (2019g). "Time Spent in Paid and Unpaid Work, by Sex".
- OECD. (2019h). "Work on Careers of Doctorate Holders".
- Oncel, B. ve Dereli, B. (2015). "Why Do Women Prefer Part-Time Employment In Turkey?". *Topics in Middle Eastern and North African Economies*. 17 (2): 82-109.
- Parijs, P. (2004). "Basic Income: A Simple and Powerful Idea for the Twenty-First Century". *Politics & Society*. 32 (1): 7-39.
- Piore, M. (1972). "Notes for a Theory of Labor Market Stratification". *Massachusetts Institute of Technology: Working Paper Department of Economics*. (95): 1-56.
- Portegijs W. ve Keuzenkamp, S. (2008) Nederland Deeltijdland ("Netherlands Part-time Country"). Sociaal en Cultureel Planbureau, Den Haag.
- Psacharopoulos G. ve Tzannatos, Z. (1989). "Female Labor Force Participation: An International Perspective". *The World Bank Research Observer*. 4 (2): 187-201.
- Rinz, K. (2018). "Labor Market Concentration, Earnings Inequality, and Earnings Mobility". *U.S. Census Bureau Center for Administrative Records Research and Applications Working Paper*. (10).
- Robinson, W. (1969). "Types of Disguised Rural Unemployment and Some Policy Implications". *Oxford Economic Papers*, 21 (3): 373-386.
- Scott, J. (2017). *Against the Grain: A Deep History of the Earliest States*. New Heaven: Yale University Press.
- Studwell, J. (2014). *How Asia Works*. New York: Grove Press.
- Sunddötrom, M. (1991). "Part-Time Work in Sweden: Trends and Equality Effects". *Journal of Economic Issues*. 25 (1): 167-178.
- Tatlıyer, M. (2015). *İktisadi Düşüncenin Evrimi ve İktisat Politikası*. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Tatlıyer, M. (2016a). "Enflasyon Neden Yükselir, Nasıl Düşer: Türkiye Örneği". *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*. 12 (30): 1-20.
- Tatlıyer, M. (2016b). "Ödemeler Bilançosu". *Uluslararası Finans: Teori ve Politika*. (ed) Nadir Eroğlu, Hasan Dinçer ve Ümit Hacıoğlu. Ankara: Orion Yayınevi.
- Tatlıyer, M. (2016c). "Enflasyon Hedeflemesini Aşmak". *SETA Analiz*. (168).
- Tatlıyer, M. (2017a). "Türkiye'de Cari Açığın Belirleyicileri ve Belirledikleri". *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*. 41: 1-28.

Tatliyer, M. (2017b). "Metodolojik Dönüşümler ve Revizyonlar Işığında İşgücü İstatistikleri: İşgücü İstatistikleri Yeniden Düşünmek". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 21 (3): 1181-1208.

Tatliyer, M. (2017c). "The 2008-2009 Financial Crisis in Historical Context". *Global Financial Crisis and Its Ramifications on Capital Markets*. ed. Ümit Hacıoğlu ve Hasan Dinçer. Berlin: Springer Yayınları.

Tatliyer, M. (2017d). "Inflation Targeting and the Need for a New Central Banking Framework". *Journal of Post Keynesian Economics*. 40 (4): 512-539.

Tatliyer, M. (2018a). "İşgücü İstatistiklerini Geriye Doğru Düzeltme Denemesi ya da 'İstihdamsız Büyüme' Diye Bir Şey Neden Olmadı: İşgücü İstatistiklerini Yeniden Düşünmek". *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*. (646): 33-73.

Tatliyer, M. (2018b). *Siyasileşen Finans ve Finansallaşan Siyaset Ekseninde Finansal Spekülasyonlar*. SETA Rapor.

Tatliyer, M. (25 Ağustos 2018). "Kurda Yaşananlar ve Finansal Mücadele". *Sabah Perspektif*.

Tatliyer, M. (1 Aralık 2018). "Dolar Türbülansında Kimler Haklı Çıktı?". *Kriter*. Yıl: 3, Sayı: 30.

Tatliyer, M. (3 Ağustos 2019). "Faiz Daha da Düşecek mi?". *Sabah Perspektif*.

Tatliyer, M. (2 Eylül 2019). "Cari Açık Kapanacak mı?". *Sabah Perspektif*.

Taylor, J. (2011). "Work-Sharing During the Great Depression: Did the 'President's Reemployment Agreement' Promote Reemployment?". *Economica*. 78 (309): 133-158.

Terzioğlu, T. ve Yılmaz, A. (2006). *'Anlamak' Tutkunu Bir Matematikçi: Cabit Arf*. Ankara: TÜBA Yayınları.

The Washington Post. (2 Ağustos 2019). "July was Earth's Hottest Month on Record, Beating or Tying July 2016".

Todd, S. (2009). "Domestic Service and Class Relations in Britain 1900-1950". *Past and Present*. 203 (1): 181-204.

Tondani, D. (2009). "Universal Basic Income and Negative Income Tax: Two Different Ways of Thinking Redistribution". *The Journal of Socio-Economics*. 38 (2): 246-255.

TÜİK. (2007). *İşgücü, İstihdam ve İşsizlik İstatistikleri, Sorularla Resmi İstatistikler Dizisi – 1*, Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu Matbaası.

TÜİK. (2011). "Hanehalkı İşgücü İstatistikleri".

Türk Dil Kurumu (TDK). "Türk Dil Kurumu Sözlükleri". <https://sozluk.gov.tr>, (Erişim tarihi: 12 Eylül 2019).

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (1936). "3008 Sayılı İş Kanunu".

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (1971). "1475 Sayılı İş Kanunu".

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (1983). "1475 Sayılı İş Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna İki Geçici Madde Eklenmesi Hakkında Kanun".

- Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM). (2003). “4857 Sayılı İş Kanunu”.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (1919). “C001 - Hours of Work (Industry) Convention, 1919”.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (1930). “C030 - Hours of Work (Commerce and Offices) Convention. 1930”.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (1935). “C047 - Forty-Hour Week Convention, 1935”.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2005). “Hours of Work, 2005”.
- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO). (2018). *Women and Men in the Informal Economy: A Statistical Picture (Third Edition)*. Geneva: International Labour Office Yayınları.
- UNESCO. “Education: Mean Years of Schooling”. <http://data.uis.unesco.org/index.aspx?queryid=242#>, (Erişim tarihi: 6 Eylül 2019).
- Van Oorschot, W. (2004). “Flexible Work and Flexicurity Policies in the Netherlands. Trends and Experiences”. *Transfer: European Review of Labour and Research*. 10 (2): 208-225.
- Vergeer, R. ve Kleinknecht, A. (2012). “Do Flexible Labor Markets Indeed Reduce Unemployment? A Robustness Check”. *Review of Social Economy*. 70 (4): 451-467.
- Visser, J. (2008). “The First Part-Time Economy in the World. Does It Work?”, *AIAS Working Paper, Amsterdam Institute for Advanced Labour Studies*. University of Amsterdam, (08-67).
- Wackernagel, M. vd.. (2002). “Tracking the Ecological Overshoot of the Human Economy”. *Proceedings of the National Academy of Sciences*. 99 (14): 9266-9271.
- Wadsworth, J. ve Vaitilingam, R. (2015). “Immigration, the European Union and the UK Labour Market. London School of Economics CEP Policy Analysis”. <http://cep.lse.ac.uk/pubs/download/pa015.pdf>, (Erişim tarihi: 8 Eylül 2019).
- Wels, J. (2019). “Assessing the Association Between Late Career Working Time Reduction and Retirement Plans. A Cross-National Comparison Using the 2012 Labour Force Survey Ad Hoc Module”. *Social Policy and Society*. 18 (3): 393-410.
- Whaples, R. (1990). “Winning the Eight-Hour Day, 1909–1919”. *The Journal of Economic History*. 50 (2): 339-381.
- Wheatley, D. (2017). “Employee Satisfaction and Use of Flexible Working Arrangements”. *Work, Employment and Society*. 31 (4): 567-585.
- Wispelaere, J. ve Stirton, L. (2004). “The Many Faces of Universal Basic Income”. *The Political Quarterly*. 75 (3): 266-274.
- Wright, T. ve Zucman, G. (2018). “The Exorbitant Tax Privilege”. *National Bureau of Economic Research*. (w24983).
- Yeni Şafak*. (6 Mayıs 2006). “28 Şubat’ın Kalemleri Zan Altında”.

İşsizlik Türkiye'nin önemli problemlerinden biri. Gençlerde işsizliğin ulaştığı boyut ise özellikle endişe verici. Bu kitapta Türkiye'nin en büyük problemlerinden biri olan işsizlik kapsamlı bir şekilde ele alınıyor. İstihdam piyasasının dönüşümü ve işsizliğin nedenleri ortaya konuyor. Ayrıca işsizlik için çözüm önerileri sunuluyor. *İstihdamı Paylaşmak: İşsizliğin Nedenleri ve Çözümü*'nde aşağıdaki soruların cevaplarını bulacaksınız:

- Türkiye'de işsizlik oranı neden yüksek?
- İstihdam piyasası hangi açılardan sorunlu bir yapıya sahip?
- İşsizliği azaltmak için hangi politikaların uygulanması lazım?
- Türkiye'de çalışma saatlerinin uzun olması ile işsizlik arasında nasıl bir bağlantı var?
- Verimliliğin giderek arttığı dünyada işsizlik oranları nasıl kontrol altında tutuluyor?
- OECD ülkelerinde ortalama beş kişinin yaptığı işi Türkiye'de üç veya dört kişinin yapması işsizliği nasıl etkiliyor?
- Diğer ülkelere kıyasla Türkiye'de yarı zamanlı işlerin az sayıda olması genç işsizliğini nasıl etkiliyor?
- Kadın istihdamını artırmak için ne gibi politikaların uygulanması gerekiyor?
- İşsizlik konusunda topluma, şirketlere ve devlete düşen görevler neler?
- Eğitim sisteminin istihdam piyasası ve işsizlik üzerinde ne gibi etkileri var?
- Geçmişte uygulanan sıkı para politikaları işsizliği nasıl etkiledi?
- "İş beğenmeme" olgusunun arka planında ne var?
- Küresel ısınma ve robotlaşma çağında istihdam piyasasını neler bekliyor?